

Voorstel

1. In te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2020.
2. De financiële nadelen te dekken door verhoging van het basistarief afvalstoffenheffing 2020.

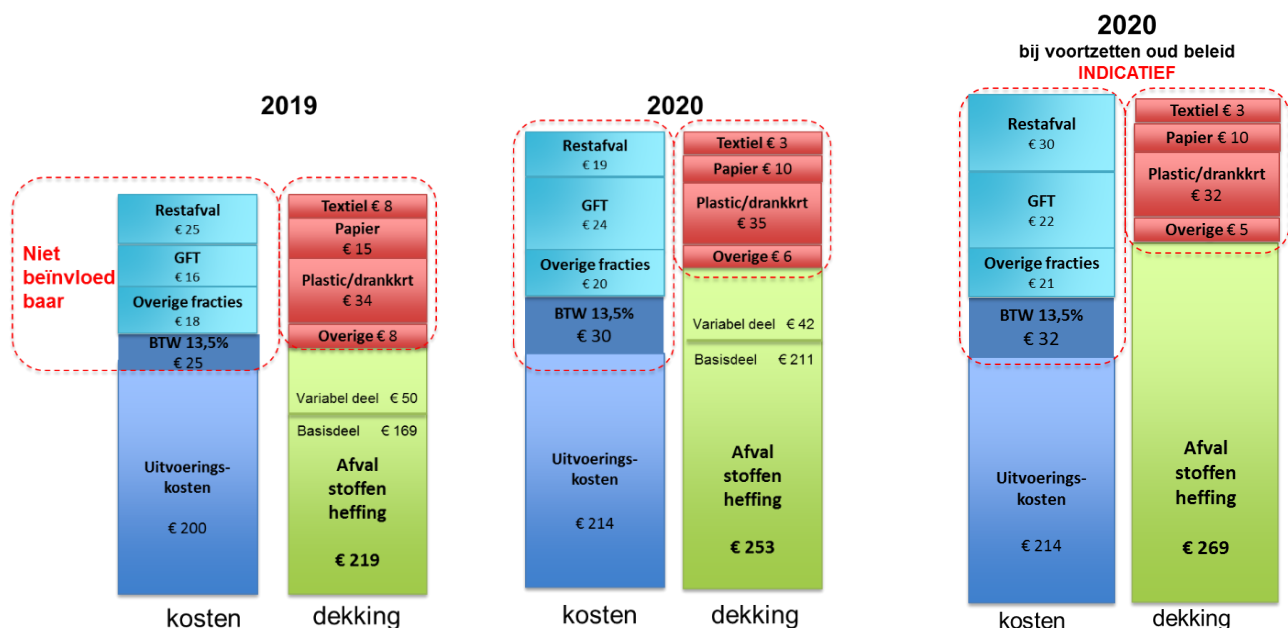
Inleiding

Op 4 juli 2019 heeft het Algemeen Bestuur de begroting 2020 van GR Avri vastgesteld. In deze begroting steeg het gemiddelde tarief afvalstoffenheffing met € 16 per huishouden naar € 235. In deze begroting was geen rekening gehouden met een aantal PM posten die op het moment van opstellen van de begroting (maart 2019) nog niet duidelijk waren maar wel van invloed kunnen zijn op het tarief afvalstoffenheffing 2020. Daarnaast zijn zienswijzen aan de gemeenteraden gevraagd op diverse scenario's voor de inrichting van de tarieven afvalstoffenheffing (verhouding basistarief en variabele tarieven). Naar aanleiding van de zienswijzen van de gemeenteraden op de primaire begroting 2020 is een begrotingswijziging 2020 door het Dagelijks Bestuur toegezegd.

Daarnaast zijn er autonome prijs- en marktontwikkelingen in 2019 die structureel van aard zijn. In de bestuursrapportage 2019 is de begroting voor 2019 bijgesteld op de meest recente ontwikkelingen. Een deel van deze ontwikkelingen is reeds verwerkt in de primaire begroting 2020, een gedeelte ook niet omdat deze destijds nog niet bekend waren. Belangrijkste voorbeelden van nog niet verwerkte ontwikkelingen zijn de (verder gedaalde) vergoeding voor papier en textiel en een hogere CAO indexering. Een bijstelling van de begroting geeft ook mogelijkheden om de meest recente (contract)ontwikkelingen op de afval- en grondstoffenmarkt mee te nemen.

Om te voorkomen dat de nadelen (totaal € 1,7 mln.) ten laste komen van de weerstandscapaciteit van het basispakket (ultimo 2019 € 0,9 mln. o.b.v. bestuursrapportage 2019) wordt voorgesteld om alle ontwikkelingen te verwerken in de tarieven afvalstoffenheffing. Avri dient bij een tekort aanspraak te maken op het weerstandsvermogen van de deelnemende gemeenten. Dit willen we zoveel mogelijk voorkomen. De tarieven moeten ten opzichte van de vastgestelde begroting 2020 daarom gemiddeld met € 18 per huishouden wordt verhoogd (van € 235 naar € 253 per huishouden). De totale stijging ten opzichte van 2019 komt daarmee op € 34 per huishouden.

In onderstaande tabel is de begroting van Avri gevisualiseerd waarbij het aandeel van niet beïnvloedbare marktontwikkelingen is weergegeven. Voor 2019 en 2020 is inzichtelijk gemaakt hoe de kostenontwikkeling en de dekking van de kosten is samengesteld. Daarnaast is een indicatie van het tarief opgenomen bij voortzetting van het oude beleid. Hieruit blijkt dat bij voortzetting van het oude beleid het tarief voor 2020 met € 50 verhoogd zou moeten worden op basis van het oorspronkelijke aanbod restafval. Doordat in het nieuwe beleid de hoeveelheid restafval afneemt, kunnen we de verhoging beperken tot € 34.

Gemeenten in Nederland voeren gemiddeld een vergelijkbare stijging van de tarieven afvalstoffenheffing door. Bij de onderzochte gemeenten die de (concept)tarieven voor 2020 hebben gepubliceerd blijkt – net als voor de Avri gemeenten – een tariefstijging van ca. 15% ten opzichte van 2019. De gemiddelde tarieven afvalstoffenheffing liggen in de Avri gemeenten nog altijd lager dan het landelijke gemiddelde. Voor 2019 ligt het landelijke gemiddelde op € 263 per huishouden¹. Op basis van de beschikbare gegevens zou het landelijke gemiddelde voor 2020 op € 302 per huishouden uitkomen.

Ondanks dat de tarieven nog onder het landelijke gemiddelde liggen willen we strategische opties onderzoeken om de invloed op de tariefsontwikkeling te vergroten en de afvalstoffenheffing te stabiliseren. Voorbeelden hiervan zijn onder andere het vergroten van de grip op de afzetmarkt (samenwerking), tariefstelling op andere fracties en de inrichting van de weerstandscapaciteit.

Beoogd effect

Het bijstellen van de baten en lasten van het basispakket en een rechtmatige onderbouwing van de tarieven afvalstoffenheffing.

Argumenten

1.1 Het bijstellen van de programmabudgetten is een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur

1.2 Een begrotingswijziging is nodig voor een rechtmatige onderbouwing van de tarieven afvalstoffenheffing voor 2020

In dit voorstel wordt inzichtelijk gemaakt dat de voorgestelde tarieven voor 2020 niet meer dan kostendekkend worden opgelegd. Dit is een wettelijke vereiste.

2.1 De weerstandscapaciteit van het basispakket bij Avri is ontoereikend om de financiële nadelen te dekken.

2.2 De variabele tarieven voor 2020 blijven hierdoor ongewijzigd ten opzichte van de primaire begroting 2020

In de primaire begroting 2020 zijn de variabele tarieven reeds met 20% verhoogd ten opzichte van 2019. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens van meerdere gemeenten om het variabele deel in de toekomst te vergroten. Een verdere vergroting van het variabele tarief wordt heroverwogen en aan de gemeenten voorgelegd wanneer de effecten van het nieuwe afvalbeleid inzichtelijk zijn.

Kanttekeningen

Niet van toepassing

Communicatie

Over de tarieven afvalstoffenheffing 2020 wordt via de beschikbare kanalen gecommuniceerd.

Financiën

Programma Basispakket

Ontwikkeling baten en lasten

De uitvoeringslasten stijgen met € 1.029.000 ten opzichte van de primaire begroting 2020 (3,6%). Daarnaast dalen de baten uit ingezamelde grondstoffen met € 750.000 (13%). Voorgesteld wordt om deze nadelen te dekken door verhoging van de baten afvalstoffenheffing. In de navolgende alinea's worden de mutaties nader toegelicht.

Baten en lasten programma basispakket 2020	Primaire begroting	Begrotingswijziging	Begroting na tweede wijziging
Lasten			
Lasten uitvoering basispakket	24.715	743	25.458
BTW basispakket 13,5%	2.550	201	2.751
Kwijtscheldingen	975	84	1.059
Totaal lasten programma basispakket	28.240	1.029	29.269
Baten			
Verwerkingsopbrengsten grondstoffen	5.651	-750	4.901
Inzet voorzieningen	63	0	63
Baten afvalstoffenheffing	22.463	1.727	24.190
Exploitatieresultaat programma basispakket	-51	52	1
Totaal baten programma basispakket	28.126	1.029	29.155
Saldo van lasten en baten voor vermogensmutaties	-114	0	-114
Vermogensmutaties (onttrekkingen reserves)	-114	0	-114
Saldo van lasten en baten na vermogensmutaties	0	0	0

¹ Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) 2019

Ontwikkeling tarief afvalstoffenheffing

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de gemiddelde tarieven afvalstoffenheffing uiteengezet.

Ontwikkeling tarief afvalstoffenheffing per 2020	
Gemiddeld tarief afvalstoffenheffing 2019	€ 219
Vervallen extra kosten oude afvalbeleid (tot 1 juli 2019)	€ -9
Vervallen eenmalige risico opslag 2019	€ -6
Stijging verwerkingstarief GFT afval	€ 9
Stijging overige verwerkingstarieven (o.a. belastingverhoging)	€ 3
Daling vergoedingen grondstoffen	€ 7
Autonome prijsindexeringen	€ 6
Uitvoeringskosten basispakket	€ 5
Overige mutaties, per saldo	€ 1
Gemiddeld tarief afvalstoffenheffing primaire begroting 2020 (juli 2019)	€ 235
A Nieuwe CAO gemeenten	€ 2
B Daling marktvergoeding textiel (-/-65%)	€ 6
C Daling marktvergoeding papier (-/-22%)	€ 3
D Meerkosten invoering nieuw afvalbeleid	€ 1
E Uitvoeringskosten inzameling aan huis	€ 4
F Overige budgetmutaties	€ 2
Gemiddeld tarief afvalstoffenheffing 2020	€ 253

De tariefstijging wordt als volgt verklaard:

- A. De salarislasten stijgen door het principeakkoord dat VNG, FNV Overheid, CNV Overheid en CMHF eind juni 2019 hebben bereikt over de nieuwe CAO gemeenten. De overeengekomen loonstijging ligt 2% hoger dan in de begroting 2020 was voorzien.
- B. De vervuiling van textiel neemt op nationaal niveau toe door de toenemende invoering van inzamelmethoden als diftar. Bij de Avri gemeenten is dit ook het geval. Ook zien we dat de samenstelling van het textiel veranderd. De hoeveelheid herdraagbaar textiel neemt sterk af. Dit heeft te maken met de mindere en goedkopere kwaliteit textiel die op de markt wordt gezet.
Dankzij deze ontwikkelingen verlagen verwerkers de vergoeding, onze verwerker heeft aangegeven vanaf 2020 nog enkel een transportvergoeding uit te keren. We gaan uit van een daling van 65% van de opbrengsten ten opzichte van de primaire begroting 2020.
- C. In de begroting 2020 is de papiervergoeding naar beneden bijgesteld (naar € 90 per ton) op basis van de ontwikkelingen begin 2019. De papierprijs is de afgelopen maanden nog verder gedaald; in augustus 2019 lag deze op € 70 per ton, het laagste peil sinds de afgelopen 7 jaar. Dit is een gevolg van het vrijwel volledig wegvallen van de export naar China en Indonesië, de grote hoeveelheden Amerikaans papier op de wereldmarkt (tegen lage papierprijzen) en een licht afvlakkende economie in Europa. We stellen de begroting hierop bij.
- D. De kapitaallasten die volgen uit de investeringen voor het nieuwe afvalbeleid (€ 10,8 mln. op basis van bestuursrapportage 2019) liggen € 1 hoger dan in de begroting 2020 is voorzien. De meerkosten worden onder andere veroorzaakt door de uitvoering van extra taken, extra juridische kosten door een gewijzigde aanwijspprocedure en operationele tegenvallers bij de plaatsing van containers (kabels en leidingen en bronbemaling).
- E. Op basis van de definitieve locaties van de ondergrondse containers (o.b.v. de richtlijnen, inloopavonden en bezwaren) behouden uiteindelijk meer huishoudens dan verwacht een mini container voor restafval (zgn. 'kleine kernen'). Hierdoor zijn er meer operationele kosten voor de inzameling aan huis.
- F. Dit betreft diverse bijstellingen van budgetten zoals o.a. de gestegen bijdrage aan Belasting Samenwerking Rivierenland, de wettelijke VPB plicht over afzet van grondstoffen en toename van kwijtscheldingen.

Tarieven afvalstoffenheffing 2020

De stijging van de gemiddelde afvalstoffenheffing ten opzichte van 2019 wordt verwerkt in zowel het basistarief als de variabele tarieven. Het basistarief stijgt van € 169 per huishouden (2019) naar € 211 per huishouden. De variabele tarieven (per aanbieding restafval) stijgen ten opzichte van 2019 met 20% (naar € 1,20 voor een 30 liter aanbieding en de overige aanbiedvolumes naar rato). De stijging van de variabele tarieven per 2020 was reeds in de primaire begroting 2020 verwerkt. In onderstaande tabel zijn de tarieven voor 2020 uiteengezet.

Tarieven 2020	
Basistarief	€ 211
Toeslag basistarief per extra mini container restafval	€ 50
Variabele tarieven	
Aanbieding 30 ltr. * brengvoorziening	€ 0,96
Aanbieding 30 ltr. brengvoorziening	€ 1,20
Aanbieding 140 ltr. mini container	€ 5,60
Aanbieding 240 ltr. mini container	€ 9,60

* Voor huishoudens in hoogbouw en stadscentra wordt 20% korting toegepast op de literprijs vanwege het ontbreken van scheidingsmogelijkheden voor GFT afval.

De verhouding tussen het basisdeel en het variabele deel komt uit op 83%-17% (primaire begroting 2020: 82%-18%). Dit betekent dat 17% van de afvalstoffenheffing beïnvloedbaar is voor de inwoners als gevolg van het scheidingsgedrag. Gemeenten hebben aangegeven het beïnvloedbare deel in de toekomst te willen vergroten.

Kostendekkendheid tarieven

In onderstaande tabel is de kostendekkendheid van de tarieven berekend op basis van de wettelijke voorschriften. Uit de tabel blijkt dat de tarieven - conform wettelijke bepalingen - niet meer dan 100% kostendekkend worden opgelegd.

KOSTENDEKKENDHEID AFVALSTOFFENHEFFING 2020	
	begr 2020
Lasten taakveld 7.3 Afval	21.462
Inkomsten taakveld 7.3 Afval	-4.901
Mutatie voorzieningen Basispakket	-63
Netto kosten taakveld 7.3 Afval	16.497
Overhead	3.883
BTW	2.751
Kwijtscheldingen	1.058
Totale kosten Basispakket	24.190
Baten afvalstoffenheffing	24.190
Kostendekkendheid	100,0%

Overige programma's

Door verwerking van de CAO gemeenten stijgen de baten en lasten in alle programma's. Voor het programma Pluspakket worden de lasten doorberekend aan de betreffende gemeenten waardoor er geen effect is op het resultaat in dit programma (€ 0). De effecten op het resultaat in de overige programma's van Avri (Bedrijfsafval, Algemene baten en lasten) is gering en worden verwerkt in de bestuursrapportage 2020 en de IBOR voortgangsrapportages 2020.

Uitvoering

De vastgestelde tarieven afvalstoffenheffing worden opgenomen in de tarieventabel, behorende bij de Verordening Afvalstoffenheffing 2020. De begrotingswijziging wordt na vaststelling verzonden naar de provincie in haar rol als toezichthouder. De begrotingswijziging 2020 dient als uitgangspunt voor de bestuursrapportage 2020.

Bijlagen

Scenario's tarieven afvalstoffenheffing 2020